

Uddannelsesprogram for uddannelsestandlæger

v/ Tand-, Mund- og Kæbekirurgisk Afdeling K, Odense Universitetshospital (OUH).

Januar 2019

Revideret juni 2020

Uddannelsessøgende:

Hovedvejleder:

Uddannelsesansvarlig overtandlæge, Kæbekirurgisk Afdeling, OUH:

Uddannelsesansvarlig overtandlæge, Kæbekirurgisk Afdeling, SVS Esbjerg:

Indhold:

Indledning:	s. 3-4
Målbeskrivelse for Specialtandlægeuddannelsen i Tand-, Mund- og Kæbekirurgi” september 2016	bilag: 1
Præsentation af uddannelsesforløbet:	s. 5-11
<ul style="list-style-type: none">• Introduktionsuddannelse• Basisuddannelse• Hoveduddannelse	
Præsentation af uddannelsesafdelingerne:	
<ul style="list-style-type: none">• Kæbekirurgisk Afdeling K, OUH• Kæbekirurgisk Afdeling, Sydvestjysk Sygehus, Esbjerg (SVS)• Medicinsk Afdeling M, OUH• Ortopædkirurgisk Afdeling O, OUH• Øre-, Næse- & Hals Afdeling F, OUH• Anæstesiologisk – Intensiv Afdeling V, OUH• Plastikkirurgisk Afdeling Z, OUH	s.11-14 s.14-18 bilag: 2 bilag: 3 bilag: 4 bilag: 5 bilag: 6
Præsentation af kompetenceudvikling og evaluering:	s.19-21

Indledning

I henhold til § 2 i bekendtgørelse nr. 1020 af 26. august 2010 om uddannelse af specialtandlæger godkender Sundhedsstyrelsen målbeskrivelser for de tandlægelige specialer. Målbeskrivelserne præciserer de minimumskompetencer, der skal opnås og godkendes i løbet af tandlægens uddannelse til specialtandlæge.

Målbeskrivelsen for speciallægeuddannelsen i tand-, mund- og kæbekirurgi er udarbejdet i samarbejde med Foreningen af Specialtandlæger i Tand-, Mund- og Kæbekirurgi (FSTMK). Med baggrund i dette opstilles følgende struktur, indhold og mål for uddannelse i Tand-, mund- og kæbekirurgi (TMK) ved Kæbekirurgisk afdeling K, Odense Universitetshospital samt Kæbekirurgisk afdeling på Sydvestjysk Sygehus (SVS).

Uddannelsen består af følgende:

1. Introduktionsuddannelse (12 måneder):
 - A: 6 mdr. på afdeling K, OUH
 - B: Basisuddannelse: 3 mdr. på Ortopædkirurgisk afd. O samt 3 mdr. på Medicinsk afd. M
2. Hoveduddannelse (36 måneder):
 - A: 24 mdr. på Afd. K, OUH
 - B: 12 mdr. på Kæbekirurgisk afd., SVS Esbjerg
3. Supplerende sideuddannelse (12 måneder):
 - A: 3 mdr. på Øre-, Næse- og Halsafdeling, Afdeling F, OUH
 - B: 3 mdr. på Plastikkirurgisk afdeling, Afdeling Z, OUH
 - C: 3 mdr. på Anæstesiologisk afdeling, Afdeling V, OUH
 - D: 3 mdr. Valgfri ophold (kan evt. deles i 2 relevante sideophold)
4. Obligatoriske kurser
5. Forskningstræning (20 dage).

Videreuddannelsen foregår i et samlet forløb som blokansættelse. Med hensyn til de mere specifikke mål for de enkelte uddannelseselementer, henvises der til den af Sundhedsstyrelsen og Foreningen af Specialtandlæger i Tand-, Mund- og Kæbekirurgi (FSTMK) i fælleskab udarbejdede "Målbeskrivelse for Specialtandlægeuddannelsen i Tand-, Mund- og Kæbekirurgi", september 2016 (bilag 1).

Overordnede mål:

1. At en nyuddannet specialtandlæge i TMK-kirurgi skal kunne påtage sig ansvaret for undersøgelse, primær behandling og visitation af alle patienter, herunder alle akutte patienter indenfor specialet og at vedkommende selvstændig skal kunne varetage hovedparten af de patienter (patienttyper), der behandles i specialet.
2. At der er klar overensstemmelse mellem den opnåede kompetence og målbeskrivelsens krav til specialtandlægens kunnen ved uddannelsens afslutning.
3. At autorisation som specialtandlæge i TMK-kirurgi skal kvalificere til fast ansættelse som specialtandlæge på en hospitalsafdeling og/eller i privat praksis
4. At autorisation som specialtandlæge i TMK-kirurgi skal danne baggrund for ren respekteret faglighed, som gør specialtandlægen til referenceperson i specialespecifikke anliggender, både for almen praktiserende kolleger samt for lægelige kolleger i primær og sekundær sektoren.

Specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi i primærsektoren arbejder overvejende med ambulant kirurgi på tænder, mundhule og kæber. Specialet er organiseret i Dansk Selskab for Oral og Maxillofacial Kirurgi (DSOMK) hvis formål er at fremme videnskabeligt samarbejde om kæbekirurgi. Selskabet formidler faglig rådgivning til myndigheder i sundheds- og uddannelsesspørgsmål med relation til tand-, mund- og kæbekirurgi.

Specialet besidder ekspertområder indenfor f.eks. oral medicin, kranio-facial kirurgi, rekonstruktion efter ablativ indgreb, læbe-ganespaltekirurgi, kæbeledskirurgi og mikrokirurgisk nervekirurgi på orale grene af n. trigeminus.

Der må i fremtiden forventes en såvel teknologisk som videnskabelig udvikling indenfor væsentlige områder af billeddiagnostik, rekonstruktionskirurgi og tværfagligt teamapproach til sjældne og komplekse problemstillinger.

Præsentation af uddannelsesforløbet:

Specialtandlægeuddannelsens opbygning:

1. At den sikrer, at kommende specialtandlæger i TMK kirurgi når et kompetenceniveau, der gør det muligt at nå en høj professionel standard uden at den formelle uddannelsesvarighed på 5 år herved forlænges.
2. At den sikrer, at der sker en løbende kompetenceudvikling hos den uddannelsesøgende tandlæge.
3. At den bibringer kommende specialtandlæger de nødvendige forudsætninger (holdninger, viden og færdigheder) for en fortløbende faglig og professionel udvikling igennem hele karrieren.
4. At specialtandlægens generelle kompetence anskues som evnen til at mestre en flerhed af roller og egenskaber, der udover den medicinske/odontologiske ekspertfunktion omfatter pædagogik, ledelse og kommunikation, samarbejde mm. Jf. "speciallægens 7 roller":
 - Medicinsk/odontologisk ekspert
 - Kommunikator
 - Samarbejder
 - Leder/administrator
 - Forebygger/sundhedsfremmer
 - Akademiker
 - Professionel

Alle 7 roller er væsentlige. Specialtandlægeuddannelsen opbygges således, at den ikke blot opfylder de kendte mål i specialets aktuelle status. Den skal også sikre, at videreuddannelsen fortløbende tilpasses sundhedsvæsenet og specialets kliniske og fagvidenskabelige udvikling.

Den kliniske og teoretiske videreuddannelse

Modsat speciallægeuddannelsen rummer specialtandlægeuddannelsen ikke en "turnus/klinisk basisuddannelse", men stiller til gengæld krav om 2 års praksiserfaring (fuldtids), hvoraf mindst 1 år skal udgøres af voksentandplejen, inden et videreuddannelsesforløb kan påbegyndes.

Læringsstrategier

Mesterlære

Er den oplæring, der dagligt sker i samarbejdet mellem den uddannelsessøgende og den mere erfarne kollega. Oplæringen sker i både operative, andre kliniske, sundhedsfremmende,

akademiske, kommunikative, samarbejds-mæssige, ledelses-mæssige og administrative færdigheder. I mesterlæreprincippet indgår løbende formativ kompetencevurdering og gradvis overdragelse af selvstændigt ansvar i arbejdssituationen. Struktureret supervision i klinikken er et delelement i mesterlære.

Superviseret klinisk arbejde

Udgør grundstenen i den tand-, mund- og kæbekirurgiske speciallægeuddannelse og indbefatter kliniske arbejdsopgaver i forhold til patienter inklusive undersøgelse, samtale, rådgivning, vejledning, tilrettelæggelse af behandlingsforløb, røntgenundersøgelse, udredningsprogrammer, operationsplanlægning samt operationssupervision. At arbejdet er superviseret, så uddannelsestandlægen løbende modtager formativ feedback i forhold til sit kliniske arbejde, er en væsentlig faktor for uddannelse indenfor rollen som medicinsk ekspert. Det superviserede kliniske arbejde foregår dels i vagten og i det daglige kliniske arbejde på de kæbekirurgiske hospitalsafdelinger.

Anvendelse af videns søgning i relation til patientbehandling

Indebærer en tilgang til det kliniske arbejde, hvor uddannelsestandlægen som en naturlig del af arbejdet her og nu i forhold til en konkret patient, eller fremadrettet i forhold til en patientpopulation eller – type, søger og anvender tilgængelig, relevant, opdateret viden fra opslagsværker, faglige og/eller administrative instanser, videnskabelige databaser etc. Denne tilgang til arbejdet danner grund for, at patientbehandlingen løbende kan tilpasses ny viden og kliniske vejledninger og at uddannelsestandlægen vedvarende holder sin medicinske viden opdateret. Særligt uddannelse indenfor rollerne som akademiker og medicinsk ekspert er afhængige af denne strategi.

EBM - opgave

Uddannelsestandlægens videnshåndtering implicerer også evnen til at formulere kliniske og videnskabelige spørgsmål i relation til arbejdspraksis, samt kontinuerligt til at opsøge, vurdere, anvende og udvikle ny medicinsk teknologi. En metode til at vurdere processen i en uddannelsestandlæges videnshåndtering i relation til praksis, er en form for peer-review af opgaver, operationsresultater i dias-serie, miniprojekter eller større projekter, som den uddannelsestandlægen har udført. Det kan f.eks. være videnskabeligt projekt, kvalitetssikringsopgave, udarbejdelse af instrukser eller undervisningsmateriale. I logbogen kan indgå operationslister, kliniske fotos, videnskabelige artikler, foredrag eller andet der dokumenterer uddannelsestandlægens kvalifikationer.

Refleksive optegnelser

Udgør et væsentligt læringsredskab, hvor uddannelsestandlægen kan fastholde tanker og konkrete oplevelser mhp. refleksion og udvikling. Optegnelserne kan foretages dagligt/løbende eller i perioder af uddannelsen. For visse læringsmål er de refleksive optegnelser påkrævede mhp. efterfølgende fremlæggelse for og dialog med den uddannelsesansvarlige overlæge. Optegnelserne kan have form som prosatekst, tekst i skemaer eller mindmaps. Den refleksive tilgang er afgørende for samtlige 7 lægeroller.

Afdelings undervisning

Indebærer at uddannelsestandlægen både deltager i og forestår dele af den undervisning, der foregår i de kæbekirurgiske hospitalsafdelinger i forhold til tandlæger, læger og andet personale. At kunne strukturere noget stof og forestå konkret formidling heraf ved undervisningsseancer, er nødvendige kompetencer for den fremtidige specialtandlæge – særligt i forhold til lægerollen som akademiker.

Deltagelse i kvalitetskontrol/godkendelse af målesikkerhed for et måleinstrument

Indebærer at uddannelsestandlægen deltager i og får ansvar for dele af arbejdet med kvalitetskontrol i de kæbekirurgiske hospitalsafdelinger. Løbende kvalitetskontrol og – udvikling er afgørende elementer af lægerollen som akademiker.

Deltagelse i ledelse og administration

Er en væsentlig kernekompetence for at bestride en slutstilling i det offentlige hospitalsvæsen eller kunne drive en specialtandlægepraksis i tand-, mund- og kæbekirurgi, hvorfor det er afgørende vigtigt, at uddannelsestandlægen får indsigt i og ansvar for en del af de forskellige ledelsesmæssige og administrative opgaver i afdelingen. Herunder blandt andet, at uddannelsestandlægen får indsigt i økonomiske overvejelser, ledelsesopgaver, personaleproblematikker, vagtplanlægning etc. Uddannelse indenfor rollen som leder og administrator er helt afhængig af denne strategi.

Deltagelse i gruppebaseret supervision

Er et vigtigt læringsmæssigt bidrag til udvikling af essentielle personlige og refleksive kompetencer for kommende specialtandlæge, hvorfor det er afgørende, at der regionalt skabes mulighed for deltagelse i gruppebaseret supervision, hvor uddannelsestandlægen sammen med andre uddannelsestandlæger i samarbejde med en kvalificeret supervisor får lejlighed til at arbejde med komplekse og svære problemstillinger. Den gruppebaserede supervision udgør et væsentligt element for at udvikle den professionelle lægerolle.

Fokuseret ophold

Indgår enkelte steder i uddannelsen, hvor det vurderes, at det er nødvendigt med korterevarende uddannelse på særlige afdelinger. For ethvert fokuseret ophold er målet for opholdet klart og konkret formuleret.

Deltagelse i superviseret træning i færdighedslaboratorium

Indgår enkelte steder i uddannelsen inkl. specialespecifikke kurser, hvor det vurderes, at det er nødvendig med specifik træning i konkrete færdigheder, som bedst trænes i færdighedslaboratorium - ofte på baggrund af akut eller særligt kritisk tilsnit af den konkrete patientkategori/færdighed. For superviseret træning i færdighedslaboratorium er målet for uddannelseselementet klart og konkret formuleret.

Selvstudium

Selvstudium vil sige, at den enkelte, med eller uden hjælp fra andre, tager initiativ til at definere sine behov for læring, formulerer sine læringsmål, identificerer ressourcer og læringsstrategier hertil og selv vurderer resultaterne. Læste artikler, lærebogsafsnit, litteratursøgninger mm. kan

registreres i porteføljen. Under selvstudium hører opslag i guidelines/kliniske retningslinjer og instrukser. Selvstudier er væsentlige i forbindelse med forberedelse til kurser, audits samt i forbindelse med varetagelse af nye arbejdsopgaver (kontekstuel synergetisk læringsværdi).

Kurser

Specialet Tand-, Mund- og Kæbekirurgi har et nationalt teoretisk uddannelsesprogram fordelt på 2 obligatoriske generelle kurser samt 12 obligatoriske specialespecifikke kurser.

Beskrivelse af uddannelsens overordnede forløb

Uddannelsen i tand-, mund- og kæbekirurgi strækker sig sammenlagt over 60 måneder.

Introduktionsuddannelse

Introduktionsforløbet er på 6 måneder og sigter mod at give uddannelsestandlægen en bred introduktion til det tand-, mund- og kæbekirurgiske speciale og gennemføres med henblik på opnåelse af nedennævnte kompetencer og med lejlighed for begge parter til vurdering af hensigtsmæssigheden af et fortsat videreuddannelsesforløb.

Basisuddannelse i intern medicin og kirurgisk speciale

Uddannelsestandlægerne har i deres blokansættelse 3 måneders basisuddannelse i intern medicin og 3 måneders basisuddannelse i kirurgi, primært ortopædkirurgi. Se hhv. bilag nr. 2 og 3.

Hoveduddannelse

Videreuddannelsen i tand-, mund- og kæbekirurgi tilsigter en bred og grundig indføring og uddannelse i specialet. Tanken med hoveduddannelsen er, at man erhverver sig kompetencer, der tilsammen udgør den tand-, mund- og kæbekirurgiske specialtandlægeuddannelse. De kompetencer, der skal opnås, er beskrevet i målbeskrivelsen (afsnit 3.4.3).

I beskrivelsen af uddannelsesmål for kliniske færdigheder under hoveduddannelsen anvendes følgende taksonomier:

- Kendskab
- Viden
- Erfaring
- Mestring

Målopfyldelsen i den kliniske videreuddannelse skal dokumenteres i elektronisk logbog, der løbende ajourføres af den uddannelsessøgende samt kontraheres af den uddannelsesansvarlige/vejleder. Ved uddannelsessøgende fra før 1. januar 2017 føres logbogen ikke elektronisk, men i stedet for på papir!

Supplerende uddannelse (sideuddannelse i lægelige specialer)

Uddannelsestandlægerne skal have 4 gange 3 måneders sideuddannelse ved relevante kliniske

afdelinger. Tre af opholdene er obligatoriske: Oto-rhino-laryngologi, anæstesiologi og plastikkirurgi.

Den sidste periode er valgfri. Uddannelsestandlægen skal have tre måneders sideuddannelse på en valgfri afdeling, som eksempelvis kan være neurokirurgisk, onkologisk, pædiatrisk eller dermatologisk afdeling eller relevant udenlandsk afdeling:

Valgfri afdeling i Danmark

Opholdet på den valgfrie afdeling skal tilrettelægges i samarbejde med den uddannelsesansvarlige overlæge på afdelingen. Hvis der ikke foreligger et relevant uddannelsesprogram, skal dette udformes inden ansættelsen påbegyndes. Målet for det valgfrie ophold er, at den uddannelsessøgende får mulighed for at fokusere på og fordybe sig i en række kompetencer med relevans for specialet i tand-, mund- og kæbekirurgi.

Teoretisk viden

Uddannelsestandlægen må søge den relevante teoretiske viden på niveau med medicinstuderende. Uddannelsestandlægen skal endvidere deltage i daglige konferencer.

Kliniske færdigheder

Opholdet tilrettelægges således, at der er mulighed for at fokusere på kompetencer af relevans for det tand-, mund- og kæbekirurgiske speciale. Den videreuddannelsessøgende har pga. sin tandlægebaggrund ikke mulighed for formelt selvstændigt arbejde, men bør i så høj grad som muligt involveres i afdelingens praktiske arbejde under supervision i lighed med medicinstuderende.

Valgfri afdeling i udlandet

Formålet med et ophold i udlandet er, at uddannelsestandlægen i forbindelse med opholdet opnår faglige kompetencer og et internationalt perspektiv på uddannelsen. I forbindelse med udlandsophold skal uddannelsestandlægen søge viden som ækvivalerer med ligestillede kollegaer på den pågældende afdeling. Valg af en udenlandsk afdeling sker efter godkendelse af Sundhedsstyrelsen efter indstilling fra det faglige uddannelsesudvalg under Det Nationale Råd for Tandlægers Videreuddannelse. Indstillingen ledsages af dokumentation af afdelingens uddannelsesværdi, arbejdsområde, supervision og evt. uddannelsesprogram.

Teoretisk viden

Uddannelsestandlægen må søge den relevante teoretiske viden på niveau med medicinstuderende. Uddannelsestandlægen skal endvidere deltage i daglige konferencer.

Kliniske færdigheder

Opholdet tilrettelægges således, at der er mulighed for at fokusere på kompetencer af relevans for det tand-, mund- og kæbekirurgiske speciale. Den videreuddannelsessøgende har pga. sin tandlægebaggrund ikke mulighed for formelt selvstændigt virke, men bør i så høj grad som muligt involveres i afdelingens praktiske arbejde under supervision i lighed med medicinstuderende.

Obligatoriske kurser

Generelle kurser

Kursus i Sundhedsvæsenets Organisation og Ledelse (SOL), hvor der deltages i modul 1 og 3. For detaljer henvises til Sundhedsstyrelsens vejledning om generelle kurser i speciallægeuddannelsen (pkt. 4.2.5 i målbeskrivelse 2016):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=136870>

I løbet af uddannelsen skal du deltage i en række obligatoriske kurser. Information om hovedkursusvejleder og fremtidige planlagte specialespecifikke kurser findes via Sundhedsstyrelsens hjemmeside: <https://www.sst.dk/da/Viden/Uddannelse/Uddannelse-af-specialtandlaeger/Kurser>

Specialespecifikke kurser

Uddannelsestandlæger bliver automatisk tilmeldt specialespecifikke kurser via hovedkursusleder. Øvrige obligatoriske kurser, herunder farmakoterapi, forskningstræning etc. skal uddannelsestandlægen selv tilmelde sig. Afdelingen giver tjenestefrihed med løn, det er uddannelsestandlægens ansvar at give afdelingen (ledende overtandlæge) besked om kursets placering snarest mulig. Det forudsættes, at deltagerne dels forbereder sig til kurserne og deltager aktivt i disse. Kursusdeltagelsen godkendes af kursusleder. Det forventes, at kursusdeltager formidler opnået viden i afdelingerne efter endt kursus (pkt. 4.2.5 i målbeskrivelsen 2016).

Øvrige kurser

Deltagelse i øvrige kurser og kongresser vurderes individuelt når ansøgninger indsendes til den ledende overtandlæge.

Forskningstræning

Mål

Forskningstræning er det nødvendige værktøj til at sikre, at specialtandlægen arbejder på grundlag af den til enhver tid eksisterende viden. Forskningstræning i specialtandlægeuddannelsen tager sigte på, at opøve en kompetence til at opsøge og vurdere ny viden samt at overføre denne til praktisk klinisk brug. Rationalet for forskningstræning i specialtandlægeuddannelsen er først og fremmest at sikre træning i en arbejdsform, som kan danne grundlag for livslang læring, der sikrer et forskningsbaseret grundlag for patientens undersøgelse og behandling.

Forskningstræningsmodul I og II skal sammen med den kliniske uddannelse og den øvrige teoretiske uddannelse bibringe tandlægen kompetencer indenfor akademikerrollen og at uddannelsestandlægen selvstændigt kan opsøge, vurdere og formidle ny viden indenfor specialiets og tilgrænsende specialers emnekreds.

Varighed:

20 dage

Form

Forskningstræning er fordelt på 20 normale arbejdsdage, der er fordelt på 5-10 kursusdage, og 10 dage til selvstændigt arbejde med et mindre projekt samt vejledning og evaluering. Forsknings-træningskurset indeholder et grundkursus (modul I) og et specialespecifikt forskningskursus (modul II). Der skal formuleres et projekt, projektet skal gennemføres og der skal ske en såvel skriftlig som mundtlig afrapportering. Desuden skal uddannelsestandlægen deltage i nødvendige kurser for at understøtte projektet.

Forskningstræningsforløbet

Faserne i forskningstræningen er følgende:

- Formulering af et spørgsmål /en problemstilling
- Indsamling af viden og datamateriale og en efterfølgende analyse heraf, på basis af relevante forskningsbaserede metoder
- Kritisk analyse af resultaterne og en sammenstilling af en sammenfattende konklusion
- Afrapportering – dels i form af en mundtlig præsentation, dels i form af udarbejdelse af en rapport eller en artikel egnet til publikation i et relevant fagtidsskrift.

Præsentation af uddannelsesafdelingerne

Odense Universitetshospital – Svendborg Sygehus, OUH

OUH består af sygehusenheder i Odense, Nyborg, Svendborg og Ærø og behandler patienter fra Region Syddanmark samt resten af landet. OUH varetager både lands-, landsdels-forpligtigelser og basisfunktioner for sygehusenes lokalområde. Region Syddanmark adskiller sig fra de andre regioner i Danmark ved at have 2 kæbekirurgiske afdelinger. Den anden kæbekirurgiske afdeling ligger i Esbjerg og hører under Sydvestjysk Sygehus, SVS.

Kæbekirurgisk Afdeling K, OUH

Tand-, Mund- og Kæbekirurgi er et tandlægefagligt speciale, der omfatter diagnostik og behandling af medfødte og erhvervede anomalier, traumatisk betingede læsioner, infektioner og benigne sygdomstilstande i tand-, mund- og kæberegionen. Endvidere medvirker specialet i et lægefagligt samarbejde om behandling af maligne sygdomme i mund- og kæberegion.

Specialet varetager desuden forskning, udvikling og uddannelse indenfor specialets områder.

Kæbekirurgisk Afdeling K varetager i et samarbejde med Kæbekirurgisk Afdeling Esbjerg Sygehus behandlingen af patienter fra Region Syddanmark. Patienter bliver henvist internt fra på sygehuset, fra egen tandlæge, specialtandlæge, praktiserende læge og øre-, næse-, halslæge.

Behandlingen/undersøgelse af patienter omfatter højt specialiserede funktioner:

- Osteomyelitis
- Rekonstruktionskirurgi med anvendelse af HBO
- I Tand-, Mund- og Kæbekirurgi er der følgende hovedopgaver:
- Diagnostik og behandling af anomalier, læsioner, infektioner og sygdomme i tænder, mund og kæber
- Behandling af frakturer i kæbeskelettet samt følgetilstande heraf
- Behandling af traumatiske skader på tænder og disses støtteapparat samt på mundhulens bløddele
- Behandling af benigne lidelser og infektiøse tilstande i relation til tænder, mund og kæber, inkl. kæbeled
- Kirurgisk korrektion af medfødte og erhvervede kæbeanomalier og malokklusioner
- Medvirken i det læge- og tandlægelige samarbejde omkring behandling af maligne lidelser i mund- og kæberegionen
- Opgaverne omfatter akut og elektiv diagnostik og kirurgisk behandling.

Kæbekirurgisk afdeling har 3 sengepladser på Øre-, Næse-, Halsafdelingens sengeafsnit, 2 operationslejer samt et kæbekirurgisk ambulatorium (inkl. røntgenafsnit). Kæbekirurgisk Afdeling beskæftiger sig indgående med behandlingen og planlægningen af ortokirurgiske patienter og rekonstruktionskirurgi af cancerpatienter. Til dette bruges redskaber som 3D-computersimulation samt intraoperativ navigation. Disse behandlinger foregår som "joint ventures" med plastikkirurgisk afdeling samt øre-, næse- og hals afdelingen. Efterfølgende protetisk rekonstruktion forgår altid på kæbekirurgisk afdeling.

For at sikre patienter, der skal gennemgå hjerteklapkirurgi, organtransplantation, stråling pga. hoved/halskræft, eller kemoterapi for hæmatologiske/endokrinologiske lidelser, er der etableret forløbsaftaler med følgende afd. på OUH; B, M, Y, R, T og X. Alle patienter undersøges før behandling på disse afdelinger for at undgå infektionstilstande i tænder og kæber.

Afdelingen vurderer og behandler ligeledes patienter, der er indlagt pga. generel infektion, hvor der er mistanke om infektion fra tænder eller kæber. Patienter, der strålebehandles, bliver set under deres behandling for evt. bivirkninger i mundhulen. Af andre kirurgiske opgaver kan nævnes behandling af diverse benigne kæbesygdomme (cyster, tumorer, kæbeled o.lign), præprotetisk kirurgi, omfattende bl.a. knogletransplantation og tandekstraktioner på medicinsk kompromitterede patienter. I det omfang, det ikke kan behandles i primærsektoren.

Herudover beskæftiger afdelingen sig med oral medicin (mundslimhinde-sygdomme samt almene sygdomsmanifestationer i mundhulen), samt smertetilstande i form af hovedpine og ansigtssmerter.

Kæbekirurgisk Afdeling K varetager vagtfunktionen for hele Region Syddanmark og kontaktes derfor i akut opståede situationer involverende skader på tand-, mund- og kæbe samt ansigtstraumer. Vagtbemandingen består af kæbekirurgisk forvagt og bagvagt.

Aktivitetstal (januar til november 2018)

343 indlæggelser i egen afdeling.

14.772 ambulante besøg, heraf:

1166 ambulante kirurgiske indgreb.

119 assistancer/indgreb.

Bemanning

Afdelingen har ca. 38 ansatte, heraf 5 specialtandlægestillinger, 4-5 uddannelsestandlæger, 15 sygeplejersker, 3 radiografer, 8 sekretærer, 1 rengøringsassistent samt 1 alm. tandlæge.

Afdelingens struktur

Afdelingsledelsen består af den ledende overtandlæge og den ledende oversygeplejerske (deles med afdeling Z). Ledergruppen består udover disse af overtandlæger, afdelingssygeplejersken samt den ledende lægesekretær. Overtandlægerne har faste ansvarsområder (slimhindelidelser, implantologi, traumatologi, knoglenekrose, osteomyelit, kæbeled, ortognat-/rekonstruktionskirurgi samt forskning og uddannelse). De uddannelsessøgende tandlæger eksponeres bredt for alle områderne i løbet af deres uddannelsesforløb jvf. uddannelsesplanen.

Afdelingens uddannelsesstruktur

Der er en uddannelsesansvarlig overtandlæge (UAO), en uddannelsesansvarlig tandlæge (uddannelsessøgende) samt et varierende antal daglige vejledere. Hver uddannelsessøgende tandlæge tilknyttes fra starten en hovedvejleder, som vil være ansvarlig minimum 1 år ad gangen. Vejlederen vil følge dit arbejde tæt, men vil ikke følge dig i din rotation rundt på obligatoriske sideophold. Her vil du i stedet være tilknyttet den uddannelsesansvarlige overtandlæge/overlæge samt blive superviseret af ældre kolleger. *Afdelingen lægger vægt på uddannelse, hvorfor følgende grundsætninger gør sig gældende i afdeling K:*

- *Kæbekirurger/tandlæger lærer, når de arbejder!*
- *Alle underviser alle – hele tiden!*

Introduktion til OUH/Kæbekirurgisk Afdeling K

Under intro-/hoveduddannelsen samt basis – og sideuddannelse er du samlet ansat 4 år på OUH. Den første uge vil du blive introduceret til afdelingen, til OUH, COSMIC (EPJ-funktionen), COCMIC lægemiddelmodul, brand-/hjertestopskursus. Særskilt program for introduktionen tilsendes/udleveres.

Afdelingens skemalagte undervisning og konferencer:

07.45: Fælles morgenkonference i personalestuen. Overlevering af vagten til dagpersonalet.

08.00: Start på ambulatorier samt OP-programmer. Mulighed for supervision fås efter behov. Afhængig af kirurgisk håndlag/erfaring tilpasses assistance/supervision.

Mandage kl. 08.00-09.00: Røntgenkonference i egen afdeling, hvor alt relevant billedmateriale fra den forgangne uge gennemgås. Mandage i lige uger startes ud med kasuistikgennemgang på 15 minutter.

Onsdage kl. 08.00-09.00: Undervisning internt i tandlægegruppen/for alle i afdelingen afhængigt af emne. Journal Club/Videnskabeligt Forum, afholdes typisk en gang i kvartalet. Der foregår en systematisk gennemgang af en artikel med fokus på forskningsmetoder, evidens samt den kliniske hverdag.

Patologikonference kl. 08.00-09.00: 1 gang månedligt – altid en tirsdag, startende med 5-10 minutters oplæg ved uddannelsessøgende tandlæge.

15.00-15.30: overlevering til vagten, mulighed for yderligere info vedr. dagens operationer samt evt. akutte patienter.

Retningslinjer/vejledninger, lærebøger, tidsskrifter, litteraturlister

I afdelingen findes retningslinjer/vejledninger af intern og tværfaglig værdi på regionens infonet. I afdelingen findes ligeledes relevante lærebøger samt procedurebøger. Du vil blive introduceret til disse i forbindelse med din ansættelse. Der er i afdelingen online adgang til Syddansk Universitets (SDU's) tidsskrifter. På SDU Campus kan man få lånekort, så denne adgang også kan opnås hjemmefra.

Syddansk Universitetshospital Esbjerg

Kæbekirurgisk afdeling, Sydvestjysk Sygehus Esbjerg

Indledning

Som led i hoveduddannelsen i tand-, mund- og kæbekirurgi skal du på et 12 måneders ophold på Kæbekirurgisk Afdeling, SVS, Esbjerg

Opholdet vil være fokuseret på især behandling af vækstbetingede kæbeanomalier og rekonstruktiv kirurgi og implantologi, men tilstræber at give en bred uddannelse indenfor det tand-, mund og kæbekirurgisk speciale. Desuden vil de 7 lægeroller blive adresseret.

Præsentation af Kæbekirurgisk Afdeling, SVS

Afdelingen varetager kæbekirurgisk behandling af akutte og elektive patienter på hoved- og regionsfunktions niveau.

Afdelingen er primært elektiv med den korrektive og rekonstruktive kæbekirurgi som kerneområder.

Afdelingen er en selvstændig enhed med 5 ambulatorieklinikker, 2 operationsstuer, røntgenafsnit med 2 Planmeca 3D skannere samt et 3D laboratorium.

Vi er 33 ansatte: 5 overtdandlæger, 1 uddannelsesstandlæge, 3 deltidsansatte tandlægekonsulenter, 1 deltidsansat specialtdandlæge i ortodonti, 1 professor, 3 ingeniører, 12 sygeplejersker, 1 afsnitsledende sygeplejerske, 4 sekretærer og 2 PhD studerende.

Afdelingsledelsen består af den ledende overtdandlæge og en oversygeplejerske, som deles med ortopædkirurgisk og ØNH afdelingen. Ledergruppen består desuden af den koordinerende overtdandlæge, den afsnitsledende sygeplejerske og den ledende sekretær.

Forløb

Opholdet afvikles på 4. år i uddannelsen. Det nøjagtige tidspunkt aftales mellem dig og de uddannelsesansvarlige på OUH og SVS

Du vil blive tilknyttet den uddannelsesansvarlige overtdandlæge. Derudover bidrager alle afdelingens specialtdandlæger til undervisningen.

Før opstart vil du blive inviteret til en forventningssamtale, hvor du bliver præsenteret for afdelingen.

Du modtager et introduktionsprogram indeholdende de områder, du vil blive introduceret for, når du starter. Du forventes at orientere dig om afdelingens instrukser og patientforløb på infonet. Der vil være 1-2 ugers introduktion, hvor du fortrinsvis er med som "føl". Herefter indgår du i arbejdet på afdelingen.

Du vil stadig indgå i weekendvagter på OUH ca. hver 4.- 5. weekend.

Du vil derfor typisk være i fremmøde 4 dage om ugen på SVS:

1 dag på stationær OP med én af overtdandlægerne.

Hver 2. uge en dag med dagkirurgiske behandlinger i GA – én af disse dage med fast supervision, hvor du kan sætte de udfordrende behandlinger til. Den anden foregår med supervision efter behov.

1 formiddag om ugen er du i superviseret ambulatorium med én af overtdandlægerne med udelukkende patienter med vækstbetingede kæbeanomalier og malokklusioner til primær og prækirurgisk undersøgelse samt kontroller og stuegange.

Der vil være fokuserede dage med afdelingens specialtdandlæger/overtdandlæger med fokus på oral medicin og kæbeledspatienter.

Derudover vil der være blandet ambulatorium, hvor der er et bredt spektrum af kæbekirurgiske patienter: Oral medicin, patienter med smertevoldende tilstande og temporomandibulær dysfunktion, fokusudredning og sanering, ambulante operationer i LA (biopsier og dentoalveolær kirurgi).

Kompetencer

Som beskrevet vil de særlige fokusområder være vækstbetingede kæbeanomalier og malokklusion samt rekonstruktiv kirurgi og implantologi.

Vækstbetingede kæbeanomalier og malokklusion:

Kompetencer, læringsstrategi(er) og kompetencevurderingsmetoder i henhold til målbeskrivelsen [3.4.3]10-13.

Visitation, behandlingsplanlægning, 2D og 3D virtuel planlægning, hvor du foretager 2D behandlingsplanlægning i Dolphin på ca. 1 patient om ugen og deltager i de virtuelle planlægningsmøder med afdelingens ingeniører 1-2 gange om ugen.

Du skal kunne foretage den virtuelle planlægning og kunne redegøre for set-up og kunne redegøre for og foretage orientering af volumet samt foretage planlægningen i de 3 dimensioner.

Du skal kunne foretage den kirurgiske del af behandlingen og deltage i de opfølgende kontroller.

Rekonstruktiv kirurgi og implantologi:

Kompetencer, læringsstrategi(er) og kompetencevurderingsmetoder i henhold til målbeskrivelsen [3.4.3]25-33.

Afdelingen vil visitere patienter ind til rekonstruktiv behandling, så du får erfaring med knogletransplantation fra mundhulen og implantatindsættelse som one- eller two stage.

Kursisten vil deltage og superviseret foretage rekonstruktive behandlinger med knoglehøst fra anteriore og/eller posteriore hoftekam. Desuden mulighed for, superviseret, at deltage i og udføre bløddelskirurgi på den patientgruppe

Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse

Morgenkonference

Afholdes mandag, tirsdag, onsdag og fredag mellem 8.00 og 8.30.

Denne starter i fællesskab med plejepersonale og sekretærer med gennemgang af fordeling af personale på OP-stuerne og ambulatorierne. Dagens OP programmer gennemgås. Der afholdes "5 faglige" de første 3 dage i ugen. Kort gennemgang af dagens ambulante programmer, efterfulgt af diskussion af faglige problemstillinger på aktuelle patienter, hvor det forventes, at du også aktivt byder ind med patientrelaterede problemstillinger og behandlingsforslag.

Undervisning

"5 faglige": Du vil på skift med afdelingens øvrige personale forestå og deltage i formidling af viden/faglige problemstillinger som intern undervisning de første 3 dage i ugen.

Staff meeting: 1. torsdag i hver måned er der staff meeting fra 8-8.45 for hele sygehuset med oplæg fra de enkelte afdelinger om eget speciale eller relevante tiltag.

Journal club: Der er regelmæssige journal clubs 1-2 torsdage om måneden fra 8-8.45, som du også skal forestå i rotation med afdelingens øvrige specialtandlæger/overtandlæger.

Tværfaglige konferencer: Der er patologi konference 1 gang om måneden og nuklearmedicinsk konference ca. hver 2. måned. Til konferencerne forbereder og fremlægger du egne cases og tager handling på konklusionerne.

Kursusdeltagelse: Du vil deltage i de specialespecifikke kurser, der afholdes i løbet af dit ophold samt andre obligatoriske kurser. Desuden vægtes deltagelse i DSOMK's årsmøde. Mulighed for deltagelse i andre kurser/kongresser i mindre omfang, aftales individuelt.

Forskning og udvikling

På Kæbekirurgisk Afdeling SVS er der udtalt fokus på forskning, som foregår på internationalt niveau med en professor, lektor og adjungeret lektor som ansvarshavende. Der vil være gode muligheder for at forske og vi forventer, at du som minimum laver et skriftligt arbejde under dit ophold

Uddannelsesvejledning/Samtaler

Forventningssamtale før opholdet starter.

Introduktionssamtale umiddelbart efter start, hvor vi udarbejder en individuel uddannelsesplan med planlægning af kompetenceudvikling

Justeringsamtaler afholdes ca. hver 3. måned i henhold til skabelon.

Du er medansvarlig for at samtalerne gennemføres og du tager referat, som lægges på logbog.net

Læringsstrategier

Mesterlære og superviseret klinisk arbejde: Udøves i forbindelse med visitation, planlægning, kirurgi og kontrol af ortodontisk-kirurgiske patienter samt indenfor rekonstruktiv kirurgi, dagkirurgisk indgreb og delvist samt efter behov også indenfor de øvrige nævnte områder

Refleksive optegnelser: Du vil blive opfordret til at foretage dette løbende.

Afdelingsundervisning: "5 faglige", journal clubs, undervisning af sygeplejersker eller andre sundhedspersoner

Deltagelse i ledelse og administration: Planlægning af det dagkirurgiske program og patologikonferencer. Den daglige afvikling af planlagt og akut arbejde

Fokuseret ophold: Ophold hos specialtandlæge i ortodonti. Dette vil ligge i slutningen af opholdet og omfatte 5-6 hverdage. Der kan være mulighed for at deltage i enkelte decentrale visitationer med afdelingens overtandlæge på de kommunale klinikker.

Anvendelse af videnssøgning i relation til patientbehandling og selvstudium: Det forventes, at du foretager dette løbende og i relation til aktuelle patientbehandlinger

Kurser: Kursisten deltager på de tværfaglige og specialespecifikke kurser, som afholdes under opholdet. Det forventes, at kursisten formidler den opnåede viden med afdelingens øvrige personale efter endt kursus

Kompetencevurderingsmetoder

Strukturerede vejledersamtaler og struktureret observation i klinikken, hvor der blandt andet gøres brug af OSATS og skema til "Struktureret observation i klinikken" .

360 graders evaluering foretages efter ca 9-10 måneder.

Audit: Alle ortodontisk-kirurgiske visitationsjournaler og prækirurgiske journaler samt behandlingsplanlægninger vil blive gennemgået. Desuden gennemgang af journaler, som er optaget i forbindelse med superviseret klinisk arbejde og når det findes relevant. De fleste journaler gennemgås i den første tid.

Ved afslutning af opholdet gennemføres audit på en ortodontisk kirurgisk patient

Medicinsk Afdeling M, OUH:

Se separat uddannelsesprogram for 3-måneders basisuddannelse på denne afdeling, bilag 2

Ortopædkirurgisk Afdeling O, OUH:

Se separat uddannelsesprogram for 3-måneders basisuddannelse på denne afdeling, bilag 3

Øre-, Næse- & Hals Afdeling F, OUH:

Se separat uddannelsesprogram for dette 3 måneders sideophold, bilag 4.

Anæstesiologisk – Intensiv Afdeling V, OUH:

Se separat uddannelsesprogram for dette 3 måneders sideophold, bilag 5.

Plastikkirurgisk Afdeling Z, OUH:

Se separat uddannelsesprogram for dette 3 måneders sideophold, bilag 6.

Præsentation af kompetenceudvikling og evaluering

Kompetencevurderingsmetoder

Kompetencevurdering i den tand-, mund- og kæbekirurgiske specialtandlægeuddannelse foregår som udgangspunkt ved specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi. Til kompetencevurdering anvendes forskellige af nedenstående metoder til vurdering, om alle uddannelsesmål i målbeskrivelsen er opnået. Alle 5 redskaber er udarbejdet således, at feedback til og samtale med uddannelsestandlægen indgår som omdrejningspunkt, således at den formative feedback kan bidrage til videre læring/udvikling. Samtidig indgår også summativ kompetencevurdering, som kan afgøre, om de relevante mål og delmål er opnået i tilstrækkelig grad eller ej. Således er det helt essentielt, at den uddannelsesansvarlige overtandlæge sætter sig grundigt ind i metode, fremgangsmåde og vurderingskriterier for hvert af de 5 redskaber. Kompetencevurdering af de kompetencer, der opnås på andre sygehusafdelinger, ved kurser eller ved forskningstræningsmodulet, foregår afsluttende i samarbejde med den uddannelsesansvarlige overtandlæge.

Struktureret vejledersamtale

Denne kompetencevurderingsmetode skal den uddannelsesansvarlige overtandlæge/vejleder bruge til at vurdere uddannelsestandlægens evne til at mestre en given problemstilling relateret til et eller flere af uddannelsens mål eller delmål. Metoden indebærer, at tutor via samtale med og spørgsmål til uddannelsestandlægen med udgangspunkt i journalnotater og/eller uddannelsestandlægens oplevelser i forhold til den relevante problemstilling, får afdækket erfaringer, viden, indsigt og tilgang til det, som mål eller delmål omhandler.

Struktureret observation i klinikken

Når den uddannelsesgivende (vejleder eller ældre kolleger) tandlæge eller læge direkte observerer uddannelsestandlægen i dennes arbejde, skabes et grundlag for vurdering af kompetencer. I disse kliniske situationer kan det vurderes, om uddannelsestandlægen fremover selvstændigt kan udføre eller være ansvarlig for den pågældende aktivitet.

Til understøttelse af uddannelsesgivende tandlæges vurdering, kan anvendes et struktureret observationsskema, der synliggør de forskellige elementer i aktiviteten, således at relevante forhold kan komme med i vurderingen (struktureret kollegial bedømmelse). I situationer, hvor uddannelsestandlægen arbejder på egen hånd, er den direkte observation ikke mulig.

Kompetencen kan i sådanne tilfælde vurderes ved løbende tidsbegrænset observation eller enkle scoringssystemer. Observation og scoring kan ske ud fra patientforløb, journalnotater, operationsbeskrivelser, video- eller diasserieoptagelser af operationsfaser og resultater, kliniske databaser, oplysninger fra andre kolleger og andet personale. Observation ved hjælp af scoringssystemer har den fordel, at såvel uddannelsesgivende tandlæge som uddannelsesstandlæge er bekendt med kriterierne for god udførelse, og at observationen bliver mere objektiv. Ved at involvere uddannelsestandlægen i udvikling af scoringssystemer og vurderingsprocessen, udvikles dennes evne til selv-vurdering/refleksion.

360 graders feedback

Denne kompetencevurderingsmetode anvendes primært i forhold til mål for rollen som samarbejder og indebærer, at den uddannelsesansvarlige overtandlæge giver feedback til uddannelsestandlægen fra relevante informanter i forhold til det konkrete uddannelsesmål. Informanterne kan være tandlægekolleger, læger, sekretærer, sygeplejersker, laboranter eller andre, der kan belyse den pågældende kompetence hos uddannelsestandlægen. Feedback til uddannelsestandlægen, som denne kan bruge til videre udvikling, og ultimativt godkendelse af det pågældende uddannelsesmål.

Audit

Audit er en retrospektiv kompetencevurderingsmetode med henblik på refleksion og justering af arbejdspraksis. Ved audit foretages en struktureret bedømmelse af f. eks. skriftligt materiale såsom journaler, eller andre, oftest skriftlige opgaver med henblik på sikring af kvalitet og indhold ud fra i forvejen givne standarder.

Evaluering af videreuddannelsen

Uddannelsestandlægens evaluering af afdelingen ses på www.evaluer.dk. Den seneste inspektorrapport kan findes på www.sst.dk/da/uddannelse/læger-og-tandlaegers-videreuddannelse-inspektorordning/inspektorrapporter/region-syd/odense-universitetshospital/kaebekirurgisk-afdeling-k

Alle uddannelsestandlæger skal ved afslutning af hvert forløb evaluere deres ophold, både hvad angår uddannelsesprogram, herunder uddannelsesplan samt uddannelsesstedets uddannelsesmiljø og dets læringsrammer. Evalueringen via www.evaluer.dk, som den uddannelsessøgende kan tilgå fra den elektroniske logbog.

Uddannelsestandlægenes evalueringer af uddannelsesstederne offentliggøres på www.evaluer.dk. Den enkelte evaluering er anonym og dermed ikke offentligt tilgængelig. Derimod offentliggøres et gennemsnit for alle evalueringer på den uddannelsesgivende afdeling. Uddannelsesansvarlige overtandlæger har adgang til at se enkelte evalueringer og prosatekst omkring uddannelsesstedet. For afdelingen er denne tekst oftest den mest givende og udviklende del af evalueringerne, mens pointevalueringerne mere tjener til sammenligning på tværs af afdelinger, specialer og hospitaler. Afdelingerne vil løbende anvende disse evalueringer i deres arbejde på at forbedre videreuddannelsen.

Inspektorrapporter

Sundhedsstyrelsen er ansvarlig for inspektorordningen og udsender inspektorer til alle uddannelsesgivende afdelinger med jævne mellemrum samt udsender rapporter fra inspektorernes besøg. Det fremgår af Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1706 af 20.12.2006 om de regionale råd for lægers videreuddannelses (kap. 2 §7), at DRRLVV løbende vurderer den enkelte afdelings egnethed som uddannelsessted, på baggrund af inspektorrapporterne.

Ordringen er et væsentligt element i kvalitetsopfølgningen af den lægelige videreuddannelse på de enkelte hospitaler og afdelinger.

Inspektorrapporterne fremlægges på møde med lederen af Center for Lægers Videreuddannelse, Thomas Hertel, OUH's ledelse, hvor der følges op på konklusioner og anbefalinger i samarbejde med afdelingsledelsen og UAO.

Vagter

Under hele uddannelsesforløbet skal den uddannelsessøgende indgå i afdeling K's vagtordning. Der tilstræbes en 5 skiftet vagt. Under opholdet på Sydvestjysk Sygehus, Esbjerg, indgår den uddannelsessøgende fortsat i vagtberedskabet på OUH, da Kæbekirurgisk Afdeling SVS ikke har vagtfunktion. Grundet logistikken er det generelt kun muligt for den uddannelsessøgende at have weekendvagter på Kæbekirurgisk Afdeling K, OUH.